

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE „DĖL UAB „NORFOS MAŽMENA“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO“

2015-01-21 Nr.12R-14

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės, Teisės skyriaus specialistės, užtikrinančios Teisės skyriaus vedėjos funkcijas, Gerdos Petrikienės,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Ditei Rimkutei,

dalyvaujant Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Panevėžio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos įgaliotoms atstovėms (*duomenys neskelbtini*), nedalyvaujant UAB „Norfos mažmena“ atstovams,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrino bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Panevėžio valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2015-10-28 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 45 RĮP-2 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Norfos mažmena“ (įmonės kodas 110778328, adresas – Savanorių per. 176, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2015-11-02 gavo Tarnybos 2015-10-29 raštu Nr. 45SD-340 persiūtą Protokolą dėl UAB „Norfos mažmena“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Norfos mažmena“ skleidė reklamą, kurioje skatinama pradinio maitinimo ir tolesnio maitinimo mišinio specialiai skirto kūdikiams „Aptamil Alergy care“ prekyba. Reklama buvo skleidžiama 2015-09-24 UAB „Norfos mažmena“ prekybos centre (Klaipėdos g. 143A, Panevėžys). Protokole nustatyta, jog minėtame prekybos centre vykdant specialią pardavimo akciją produkto „Aptamil Allergy care“ kaina buvo sumažinta nuo 13,25 eurų iki 6,63 eurų. Šalia prekių pastatytas stovėlis su užrašu „Kokybiškos prekės pigiau. Galiojimo laikas nepasibaigęs“. Tyrimo metu Tarnyba nustatė, jog UAB „Norfos mažmena“ skleista pradinio maitinimo ir tolesnio maitinimo mišinio specialiai skirto kūdikiams „Aptamil Allergy care“ reklama buvo skleidžiama nesilaikant Lietuvos higienos normos HN 107:2013 „Specialios“ mitybinės paskirties maisto produktai“ patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 22 d. Įsakymu Nr. 666 (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. vasario 12 d. Įsakymo Nr. V-226 redakcija) reikalavimų.

Tuo buvo pažeista Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 2 dalis, nustatanti, kad pradinio maitinimo kūdikių mišinių reklama leidžiama tik sveikatos priežiūros specialistams skirtuose leidiniuose ir mokslo publikacijose teisės aktų nustatyta tvarka.

Protokole nustatyta, jog UAB „Norfos mažmena“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą ir savo noru pašalino teisės aktų neatitinkančią reklamą.

UAB „Norfos mažmena“ 2015-10-14 raštu Tarnybai nurodė, kad pažeidimo neginčija ir pripažįsta, jog šiuo nagrinėjamu atveju pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatą. Bendrovė nurodė, jog bendradarbiavo su priežiūros institucija ir tą pačią dieną nutraukė minėtos reklamos skleidimą. Rašte nurodyta, jog dėl produkto „Aptamil Allergy care“ nukainavimo vartotojai žalos nepatyrė, kadangi prekyboje buvo pateiktos tik 4 pakuotės ir nei viena pakuotė nebuvo parduota. UAB „Norfos mažmena“ nurodė, jog skiriant sankciją už pažeidimą reikėtų atsižvelgti, kad tai yra pirmas ir vienintelis pažeidimas iš visų daugiau kaip 130 UAB „Norfos mažmena“ tinklui priklausančių parduotuvių. Bendrovė nurodė, jog pažeidimas padarytas dėl nežinojimo, neturint ketinimų pažeisti įstatymą.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-01-13 gavo UAB „Norfos mažmena“ raštą, kuriame bendrovė nurodė, jog palaiko savo poziciją, kurią išdėstė Tarnybai 2015-10-14 raštu ir prašo bylą „Dėl UAB „Norfos mažmena“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo“ nagrinėti atstovui nedalyvaujant.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-01-21 posėdyje išklausė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Tarnybos įgaliota atstovė nurodė, jog viskas išdėstyta Protokole, tačiau atkreipė Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos dėmesį, jog apie galimą Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą jiems pranešė vartotoja.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog UAB „Norfos mažmena“ vykdytos akcijos metu buvo skleidžiama informacija apie pradinio maitinimo ir tolesnio maitinimo mišinio specialiai skirto kūdikiams „Aptamil Allergy care“, kuri skatino vartotojus įsigyti minėtų produktų, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Norfos mažmena“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pradinio maitinimo kūdikių mišinių reklama leidžiama tik sveikatos priežiūros specialistams skirtuose leidiniuose ir mokslo publikacijose teisės aktų nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 666 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 107:2001 „Specialios paskirties maisto produktai“ (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. vasario 12 d. įsakymo Nr. V-226 redakcija) (toliau – Higienos norma HN 107:2001) 4.3. punkte nustatyta, jog „pradinio maitinimo kūdikių mišiniai – specialios paskirties maisto produktai kūdikiams, visiškai patenkinantys jų mitybos poreikius pirmaisiais gyvenimo mėnesiais, kol pradeda maitinti papildomai“.

Šios Higienos normos HN 107:2001 V skyriaus 26 punktas nustato informacijos apie pradinio maitinimo ir tolesnio maitinimo kūdikių mišinius pateikimo reikalavimus. Tos pačios higienos normos 26.1. papunktyje nurodoma, jog pateikiama informacija turi užtikrinti tinkamą kūdikių produktų vartojimą ir nenuteikti prieš kūdikių maitinimą motinos pienu (žindymą). Siekiant geriau apsaugoti kūdikių sveikatą, ženklinant, pristatant ar reklamuojant mišinius kūdikiams turi būti laikomasi Pasaulio sveikatos organizacijos ir Jungtinių Tautų vaikų fondo parengto ir trisdešimt ketvirtosios Pasaulio asamblėjos patvirtinto Tarptautinio motinos pieno pakaitalų rinkodaros kodekso, nustatančio, kokia turi būti motinos pieno pakaitalų ir dirbtiniam maitinimui skirtų gaminių rinkodara, ir apibrėžiančio įvairių visuomenės grupių, organizacijų bei Vyriausybės vaidmenį remiant ir skatinant kūdikių žindymą, principų. 26.2. papunktyje aiškiai nurodyta, jog pradinio maitinimo kūdikių mišinius leidžiama reklamuoti tik sveikatos priežiūros specialistams skirtuose leidiniuose bei mokslo publikacijose. Reklamuojant tokius mišinius turi būti laikomasi šios higienos normos 24.4–24.7 punktuose nurodytų reikalavimų ir pateikiama tik mokslo ir faktinė informacija. Tokia informacija neturi formuoti nuomonės, kad kūdikių maitinimas mišiniais prilygsta maitinimui motinos pienu ar yra pranašesnis;

Pažymėtina, jog Higienos normos HN 107:2001 V skyriaus 26.3. papunktyje aiškiai nurodyta, jog pradinio maitinimo kūdikių mišiniai pardavimo vietose neturi būti reklamuojami, dalijami jų pavyzdžiai ar kitokiomis priemonėmis skatinamas tiesioginis šių mišinių pardavimas vartotojui mažmeninės prekybos tinkluose, pavyzdžiui, specialiai juos eksponuojant, dalijant nuolaidų korteles, prizus, rengiant specialias pardavimo ir išpardavimo akcijas bei reklamos kampanijas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad UAB „Norfos mažmena“, vykdydama specialią pardavimo akciją prekybos centre prie produkto „Aptamil Allergy care“ nurodė, jog kaina sumažinta nuo 13,25 eurų iki 6,63 eurų. Prie minėtų produktų buvo pastatytas stovėlis su užrašu „Kokybiškos prekės pigiau. Galiojimo laikas nepasibaigęs“. Atsižvelgiant į tai Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad UAB „Norfos mažmena“ reklamą skleidė ne sveikatos priežiūros specialistams skirtuose leidiniuose ir mokslo publikacijose, o būtent prekybos centro salėje.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta aukščiau, daro išvadą, jog UAB „Norfos mažmena“, skleisdama informaciją, kurioje skatinama pradinio maitinimo ir tolesnio maitinimo mišinio specialiai skirto kūdikiams „Aptamil Allergy care“ prekyba, pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 2 dalį.

3. Dėl UAB „Norfos mažmena“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad kūdikių ir mažamečių vaikų turintys tėvai itin jautriai vertina informaciją apie vaikams skirtus produktus, todėl gali būti priskiriami lengviau pažeidžiamų reklamos vartotojų grupei.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad informacija apie produktą „Aptamil Allergy care“ buvo skleidžiama tik vienoje iš daugiau kaip 130 UAB „Norfos mažmena“ tinklui priklausančių parduotuvių.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad UAB „Norfos mažmena“ informaciją apie produktą „Aptamil Allergy care“ skleidė nuo 2015-09-09 iki 2015-09-24.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija taip pat atsižvelgė į tai, kad pažeidimo Protokolas buvo surašytas gavus vartotojo pranešimą apie galimą pažeidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Norfos mažmena“ pripažino pažeidimą, geranoriškai bendradarbiavo tyrimo metu bei nutraukė teisės aktų neatitinkančios informacijos skleidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5, 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies pažeidimą skirti UAB „Norfos mažmena“ 400 (keturių šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas